

1.3 Východiska pro strategickou část

1.3.1 Vymezení problémových oblastí a prioritních oblastí rozvoje

Hlavním východiskem strategické části *Místního akčního plánu vzdělávání* je jeho zasazení do hlavního cíle – zlepšit úroveň vzdělávání v území SO ORP Žamberk a Králíky, a to na úrovni každého jednotlivého žáka, na úrovni učitelů i na úrovni celých škol.

Prvotním vstupem pro vymezení problémových oblastí a následně prioritních oblastí rozvoje bylo dotazníkové šetření. Jeho výsledky byly zohledněny i při prioritizaci témat k otevření partnerské komunikační platformy všech aktérů vzdělávání na zájmovém území.

Během aktualizace analytické části a během aktualizace problémových oblastí se pracovalo s novými analytickými vstupy a nově zjištěnými informacemi. Po jednání pracovních skupin na začátku projektu MAP III došlo k aktualizaci stávajících priorit a cílů.

Na základě dokumentace MAP III a po jednání Pracovních skupin v projektu OP JAK byly vymezeny následující problémové oblasti a došlo k aktualizaci stávajících priorit a cílů.

- *Oblast společného vzdělávání*

V souvislosti s implementací společného (inkluzivního) vzdělávání jsou na školy kladeny vysoké nároky spojené s širokou heterogenitou složení jejich žáků. Příprava na tuto změnu nebyla dostatečná (chyběla materiální podpora i dostatečné vzdělávání pedagogů i asistentů pedagoga). Mnohé školy se díky tomu aktuálně potýkají s nezkušeností a nepřipraveností svých zaměstnanců na široký vzorec dětí a žáků (vč. aktuálního nedostatku personálu). Dále je důležité uzpůsobení prostředí, pomůcek, využívání asistentů a dalších odborníků a péči o duševní zdraví všech žáků i učitelů. Zároveň je nutné oblast vzdělávání a osvěty rozšířit na rodiče a širší veřejnost.

Priorita 1: Vytvoření kvalitního a dostupného systému pro společné vzdělávání v primárním vzdělávání (PV), základním vzdělávání (ZV), neformálním a zájmovém vzdělávání.

Cíl 1.1: Školy budou mít kvalitní dostatečné materiální, personální a technické a prostorové podmínky, aby mohly přijmout a kvalitně vzdělávat všechny děti a žáky včetně dětí a žáků s SVP. ŠPZ a ŠPP budou mít personální kapacity (vč. výchovných poradců, školních metodiků prevence, školních psychologů a speciálních pedagogů), prostorové, technické podmínky a nástroje pro péči o děti a žáky s SVP.

Cíl 1.2: Nepedagogičtí i pedagogičtí pracovníci škol (asistent pedagoga, školní asistent, chůva a jiné) se budou vzdělávat v nových metodách práce s heterogenní skupinou, v oblasti využití kompenzačních pomůcek, využívány budou i formy rozvoje jako sdílení, stáž, supervize, mentoring. Školy se budou scházet mezi sebou navzájem i s dalšími aktéry (neziskové organizace, veřejnost, další obory) za účelem zvýšení spolupráce a sjednocení požadavků na klíčové kompetence dětí a otevření dialogu s rodiči dětí a žáků, odborníky a širší veřejností.

Cíl 1.3: Rozvoj neziskového sektoru a podpora jeho pracovníků za účelem kvalitnějšího propojení a případného doplnění kapacity škol a rozšíření stávající nabídky neformálního a zájmového vzdělávání a vzdělávání dětí s SVP, zajištění dostupnosti zájmového a neformálního vzdělávání vč. ZUŠ v kontextu dopravní obslužnosti spádových obcí.

Cíl 1.4: Podpora výchovy ke spolupráci a k toleranci obecně. Např. k respektu k individuálním odlišnostem, multikulturní výchově, víře, náboženství, rase, pohlaví, barvě pleti, odlišnému jazyku, politickému či jinému smýšlení, národnímu nebo sociálnímu původu, menšině a majetku.

Cíl 1.5: Podpora práce s dětmi a žáky s OMJ – podpora cílená na začleňování dětí a žáků, podpora pedagogických pracovníků, materiální podpora, podpora a pomoc při komunikaci s rodinami dětí a žáků s OMJ.

Cíl 1.6: Vzájemná spolupráce a podpora mezi MŠ a ZŠ při přechodu dětí. Definování/vyjasnění kompetencí při přechodu dětí. Podpora společného setkávání a programů. Např. „Průkaz předškoláka“ (ZŠ Klášterec nad Orlicí).

Cíl 1.7: Nastavení prvků spolupráce mezi stupni vzdělávání (MŠ vs. ZŠ, návaznost ZŠ s 1. stupněm vs. spádové školy) pro zajištění kontinuity rozvoje dětí a žáků a prevence školního neúspěchu žáků.

- *Oblast rozvoje základních gramotností v ZV a pregramotností v PV*

V oblastech rozvoje základních gramotností v předškolním i základním školství, je často problémem nedostatečná spolupráce mezi stupni vzdělávání, nedostatečné materiální vybavení i kompetence některých pedagogů. Častým problémem je také nedostatek kvalifikovaných pedagogů. Malý důraz je kladen na spolupráci s neškolskými subjekty a uplatňování nových přístupů a metod. Není systematicky pracováno s talentovanými dětmi a žáky (vč. inkludovaných) a podporován jejich zájem a nadání. Aktuálně je třeba věnovat pozornost i implementaci nové informatiky a rozvoji digitální gramotnosti.

Priorita 2: Rozvoj základních gramotností (čtenářská, matematická, digitální a jazyková) v předškolním i základním školství

Cíl 2.1: Modernizace vybavení škol a školských zařízení vč. ICT ~~a konektivity~~ škol za účelem zkvalitnění výuky napříč gramotnostmi. Zlepšení materiálních podmínek pro rozvoj gramotností (vybavení, pomůcky v dostatečném počtu, organizace exkurzí ...).

Cíl 2.2: Využití moderních metod rozvoje profesních dovedností pedagogů -, supervize, sdílení, stáže. Aplikace nových forem výuky do praxe škol včetně metodické podpory. Podpora a sdílení dobré praxe v zavádění nové informatiky.

~~Cíl 2.3: Nastavení prvků spolupráce mezi stupni vzdělávání (MŠ x ZŠ, návaznost ZŠ s 1. stupněm X spádové školy) pro zajištění kontinuity rozvoje dětí a žáků a prevence školního neúspěchu žáků.~~

Cíl 2.4: Využití potenciálu škol – propojení neformálního a zájmového vzdělávání – kroužky, kluby, vč. péče o nadané děti a žáky.

- *Oblast polytechnického vzdělávání a podpory praktických dovedností dětí a žáků*

V oblasti zázemí pro technické a přírodovědné vzdělávání uvádějí školy největší deficit vybavení a moderních pomůcek. V území s úspěchem probíhá projekt Technohrátky a Technické hry, který je cílen na zvýšení zájmu žáků ZŠ o technické a přírodovědné obory, dále však ZŠ a MŠ nejsou pro rozvíjení zájmu připraveny a systematicky podporovány. Pro další rozvoj a udržení zájmu je nezbytné naučit děti a žáky využívat získaných poznatků a dovedností v praktickém i občanském životě a rozvíjet jejich pracovní návyky a dovednosti v širším kontextu.

Priorita 3: Rozvoj technického a přírodovědného vzdělávání a širší podpora praktických dovedností

Cíl 3.1: Investice do materiálního vybavení vč. stavebních úprav – dílny, kuchyňky, školní zahrady, počítačové a odborné učebny, laboratoře a jejich využití pro výuku i mimoškolní činnost za účelem zkvalitnění výuky a posílení kompetencí pro praktický život i jako základ pro další profesní rozvoj.

Cíl 3.2: Popularizace technického a přírodovědného vzdělávání.

Cíl 3.3: Rozvoj profesních kompetencí pedagogů v oblasti technického a přírodovědného vzdělávání - DVPP, nastavení spolupráce s firmami v regionu již na úrovni ZŠ, zapojení rodičů příp. prarodičů v MŠ i ZŠ. Podpora učení venku.

tlak zdola na strukturu vzdělávacích programů.

Spolufinancováno
Evropskou unií

● *Oblast rozvoje lidských zdrojů a kariérového poradenství*

Probíhající změny kladou vysoké nároky na všechny aktéry vzdělávání a vyžadují zařazení celoživotního učení do priorit každého jedince. Zároveň nedostatek pedagogických i nepedagogických zaměstnanců škol a školských zařízení si žádá rozvoj lidských zdrojů. U dětí a žáků je potřeba rozvíjet podnikavost a iniciativu vč. kariérové poradenství v základních školách. Pozornost je třeba věnovat i systematickému a cílenému rozvoji sociálních kompetencí dětí a žáků a podporovat hodnotově orientovanou výuku.

Priorita 4: Rozvoj lidských zdrojů, rozvoj podnikavosti a iniciativy dětí a žáků a kariérové poradenství ve základních školách

Cíl 4.1: Dostatek všech pracovníků vzdělávání, rozvoj kompetencí vedoucích pracovníků, systematický rozvoj všech pracovníků působících ve vzdělávání (portfolio učitele, osobnostní výchova). Podpora vedoucích pracovníků škol prostřednictvím právní poradny a servisu – možnost konzultací, případně předávání zkušeností s řešením obdobných problémů. Podpora sdílení a předávání zkušeností vedoucích pracovníků.

Cíl 4.2: Prohlubování kompetencí výchovných poradců v oblasti kariérového poradenství, nastavení spolupráce mezi školami. Prohlubování profesních kompetencí výchovných poradců ZŠ – možnosti využívání nových profesních diagnostických nástrojů pro žáky s SVP a žáky ohrožené předčasným odchodem ze vzdělávání, diagnostika nadání a předpokladů u všech žáků včetně dětí mimořádně nadaných. Podpora práce s nadáním, metodika.

Cíl 4.3: Zapojení nových forem do výuky – fiktivní firmy, návštěva SŠ v rámci výuky Člověk a svět práce. Podpora sociálních kompetencí žáků a práce s rodiči.

- *Oblast podpory zdravého životního stylu, podpora a rozvoj volnočasové činnosti*

V oblasti chybí širší a finančně dostupná nabídka volnočasových aktivit. Tato skutečnost je zřejmá zejména v SO OPR Králíky a v menších obcích obou SO ORP. Jedná se také o nízké množství kluboven a podobných míst, kde žáci společně tráví volný čas neorganizovaně, ale s širokou nabídkou možností a aktivit. Kvalitní trávení volného času plní svoji úlohu i v oblasti primární prevence rizikového chování. Rozvoj zájmu a nadání dětí a žáků ve školní i mimoškolní činnosti a výchova k zdravému životnímu stylu je tak oblastí, které je třeba věnovat zvýšenou pozornost.

Priorita 5: Výchova k zdravému životnímu stylu a rozvoj zájmu o nadání dětí a žáků ve školní a mimoškolní činnosti

Cíl 5.1: Rozšíření spektra znalostí žáků MŠ a ZŠ z oblasti zdravého životního stylu, které povedou žáky k ustáleným návykům, resp. ke zdravému životnímu stylu a pohybu. Podpora vnějších podmínek pro podporu zdravého životního stylu ve školách a zařízeních pro mimoškolní výchovu, podpora spolupráce s místními neziskovými organizacemi (spolky), edukace rodin.

Cíl 5.2: Vytvoření podmínek pro využití venkovních prostor škol jak pro výuku, tak pro relaxační a o oddechové aktivity v rámci mimoškolní činnosti, zavedení interaktivních prvků do výuky. Podpora budování vnitřních sportovišť.

Cíl 5.3: Podpora školské primární prevence (specifická a nespecifická) – osobnostní rozvoj pedagogů a vzdělávání, spolupráce s neziskovým sektorem. Propagace akcí (vč. bezplatných webinářů a přednášek) zaměřených na rodiče.

Cíl 5.4: Prevence psychické labilitu i fyzických zdravotních dopadů/omezení u dětí a žáků v důsledku nezdravého životního stylu

- *Oblast infrastruktury a materiálně technického vybavení*

Ve všech oblastech většina škol naráží na překážky způsobené špatným technickým stavem budov, nízkou úrovní vybavenosti a potřeby investovat jak do budov samotných (vč. bezbariérovosti), tak do moderního vybavení a pomůcek pro kvalitnější rozvoj klíčových kompetencí dětí a žáků. Agregovaný Popis potřeb škol reflektuje problémy v oblasti infrastruktury a z tohoto důvodu byla tato priorita během tvorby analytické části zařazena.

Priorita 6: Vytvoření kvalitního prostředí (rozvoj a modernizace infrastruktury), které bude vyhovující pro všechny zaměstnance škol a školských zařízení, pro jejich žáky a účastníky zájmového a neformálního vzdělávání

Cíl 6.1: Modernizace a rekonstrukce budov škol a školských zařízení (zájmového vzdělávání a budov neformálního) a jejich dílčích prostor.

Cíl 6.2: Modernizace zázemí, obnova vybavení vnitřních i ~~vnějších¹~~-prostor škol a školských zařízení, včetně modernizace pomůcek všech pracovníků škol (zahrnující potřeby zájmového a neformálního vzdělávání).

Cíl 6.3: Modernizace zázemí, obnova vybavení vnějších prostor škol, včetně vybavení podporující hru a rozvoj přirozených herních činností dětí. Vizuální zlepšení okolí školy (lavičky, vlajky apod.)

Cíl 6.4: Zdravé školní prostředí s důrazem na hygienu (např. hlučnost) a estetiku prostor (umělecky i architektonicky hodnotné prostředí). Odpočinkové a relaxační zóny pro děti i pro pedagogy.

¹ Rozpracováno v novém cíli 6.3

- *Oblast rozvoje strategického řízení a plánování ve školách, podpora pedagogických, didaktických a manažerských kompetencí pracovníků ve vzdělávání*

Tvorba popisů potřeb škol a jejich aktualizace po dvou letech ukázala na absenci strategického plánování v některých školách. Pro některé ředitele škol je obtížné v rámci celé své škály povinností strategicky plánovat, určit priority rozvoje a následně proces vyhodnocovat. Stejně těžké je i zapojení dalších pedagogů a zaměstnanců školy. Rozvoj ve školách bývá často nahodilý, chybí jasné vize v dílčích oblastech, s kterými by bylo dlouhodobě pracováno. Pracovní skupiny definovaly jednotlivé důvody a příčiny této skutečnosti: administrativní a byrokratická zátěž ředitelů a pedagogů; nedostatek času a kapacity; nedostatečné kompetence v této oblasti; nedostatečné finanční prostředky pro takový rozvoj; absence lídra, obavy ředitelů aj. Často samy školy nepřikládají takové potřebě adekvátní váhu a podceňují ji. Spolupráce a podpora zřizovatele není často dostatečná. Tato problematika je také řešena v rámci Strategie 2030+ konkrétně jí řeší strategická linie č. 4 – Zvýšení odborných kapacit, důvěry a vzájemné spolupráce. Jednotlivé cíle této linie řeší: koncentraci odborných kapacit; lepší využití dat a zvýšení relevance a kvality vzdělávacího výzkumu; snižování nepedagogické zátěže škol a posílení informovanosti, komunikace a spolupráce. Posílení celé oblasti řízení bude mít v konečném důsledku pozitivní dopad na zlepšení klimatu ve školách a zlepšení kvality vzdělávání po všechny žáky v regionu.

Priorita 7: Podpora a rozvoj správného strategického řízení a plánování škol, podpora pedagogických, didaktických a manažerských kompetencí pracovníků ve vzdělávání

Cíl 7.1: Snižování byrokratické a administrativní zátěže jednotlivých škol a jejich pracovníků. Snižování nepedagogické zátěže ředitelů a pedagogických pracovníků. Posílení jasné vzájemné informovanosti, komunikace, spolupráce a důvěry mezi školami. Sjednocení celého procesu v rámci středního článku ve vzdělávání.

Cíl 7.2: Posílení komunikace a práce v týmu v rámci celých škol. Podpora participace všech pracovníků v definování společné hlavní a dílčích vizí. Společná evaluace těchto procesů a průběžného vyhodnocování. Vytvoření vhodných podmínek pro posílení sdílení zkušeností ve sborovných škol. Využití mentoringu, koučinku a kolegiální podpory.

Cíl 7.3: Posílení komunikace a pravidelné vzájemné informovanosti mezi školami a jejich zřizovateli, vč. většího zapojení zřizovatelů do diskuzí týkající se regionálního školství, podnícení zájmu o něj. Podpora zřizovatele v hledání vhodných lídrů na pozice ředitelů. Podpora začínajícím ředitelům a učitelům.

Cíl 7.4: Vzdělávání, osvěta a sdílení zkušeností v oblasti strategického řízení a plánování. Kontinuální podpora této oblasti. Správná implementace získaných znalostí.

